

**BARONUL CARL GUSTAF EMIL MANNERHEIM,
MAREȘAL AL FINLANDEI (1867-1951)**

**BARON CARL GUSTAF EMIL MANNERHEIM,
MARSHAL OF FINLAND (1867-1951)**

General-locotenent prof. univ. dr. Teodor FRUNZETI*

Commanding Officer 13th Russian Ulan Regiment (1909 - 1910); Commanding Officer Russian Imperial Guards Ulan Regiment (1910 - 1914); Commanding Officer Russian Guards Cavalry Brigade Warsaw (1914 - 1915); General Officer Commanding 12th Russian Cavalry Division (1915 - 1916); General Officer Commanding Russian-Romanian Group Vrancea (1916); General Officer Commanding VI Russian Cavalry Corps (1917 - 1918); Joins the Finnish Army (1918) Commander in Chief of the Armed Forces (1918 - 1919); Regent of Finland (1918 - 1919); In reserve (1919 - 1931); Chairman of the Defence Counsel (1930 - 1939); Commander in Chief of the Armed Forces (1940 - 1944); President of Finland (1944 - 1946)

Sursa: Enciclopedia Wikipedia

In acest an se împlinesc 60 de ani de la trecerea în eternitate a mareșalului Finlandei, baronul Carl Gustaf Emil Mannerheim, care a fost comandant suprem al Forțelor Armate ale Finlandei, atât în timpul Războiului de

* General-locotenent profesor universitar dr. Teodor FRUNZETI, (tfrunzeti@unap.ro) este membru titular al AOȘR și rectorul (comandantul) Universității Naționale de Apărare „Carol I”. Cu doctorate în științe militare și științe politice, remarcabil om de știință, este autor și coautor a mai multor cărți cu tematică militară, de securitate și apărare, a peste 100 de articole de specialitate și comunicări științifice.

Independență, din anul 1918, cât și în timpul celui de-al Doilea Război Mondial, regent al Finlandei (1918-1919), președintele Consiliului Apărării (1940-1944) și președinte al Finlandei (1944-1946).

Mareșalul Mannerheim s-a născut în Askainen, în Finlanda, într-o familie fino-suedeză cu rădăcini germane care a fost înnobilitată, străbunicul său primind titlul de baron, în 1768, iar în 1825, rangul de conte. Tatăl său, contele Carl Robert, a fost dramaturg și om de afaceri fără succes. Mama sa, Hedvig Charlotta Helena (Helene) von Julin, a fost fiica unui industriaș bogat, Johan Jacob von Julin care era proprietarul companiei „Fiskars“. Fiind cel de al treilea fiu, Mannerheim moștenește titlul de baron, deoarece doar fiul cel mare moștenește titlul de conte.

În 1881, mama sa decedază, lăsând cei șapte copii în grija rudelor. Unchiul din partea mamei, Albert von Julin, îi va fi tutore lui Mannerheim. Datorită înrăutățirii situației financiare a familiei, Mannerheim a fost trimis la o școală militară în Hamina, la vârsta de 15 ani. Mai târziu a fost exmatriculat pentru motive disciplinare, în 1886. După aceea a absolvit Liceul Privat din Helsinki, trecând admiterea la universitate în iunie 1887. Imediat după aceea a plecat la Sankt Petersburg, unde a fost admis la Școala de Cavalerie „Nicolae“. În acea vreme, Finlanda era Mare Ducat autonom al Rusiei. Promovează în 1889 printre primii, din cei 100 de elevi ai clasei și este avansat la gradul de ofițer, stegar de cavalerie, fiind repartizat la un regiment de dragoni, la granița Rusiei cu Germania.

În ianuarie 1891, Mannerheim a fost transferat, ca ofițer, în Garda Imperială de Cavalerie a țarinei Maria Feodorovna, în Sankt Petersburg. În anul 1892, s-a căsătorit cu Anastasie Arapova (1872-1936), fiica generalului maior Nikolai Arapov. Au avut împreună două fiice, Anastasie (1893-1977), care s-a dedicat vieții monastice și Sophie (1895-1963). Căsnicia s-a sfârșit, în mod neoficial, în 1902 și apoi cu un divorț formal, în 1919. Mannerheim a slujit în Garda de Cavalerie până în 1904. În octombrie 1904 a fost transferat la regimentul 52 de dragoni „Nejin“, în Manciuria, unde a fost avansat la gradul de locotenent-colonel. Mannerheim a luptat în războiul ruso-japonez și, în anul 1905, a fost avansat la gradul de colonel pentru curajul în bătălia de la Mukden.

La întoarcerea din război, Mannerheim a petrecut un timp în Finlanda și Suedia (1905-1906). Ca reprezentant al ramurii de baron a familiei sale, în calitate de membru al Casei Nobiliare, a participat la ultima întrunire a Dietei Finlandeze.

Apoi a condus o lungă expediție în China, călătorind de la Sankt Petersburg, la Samarkand (Uzbekistan), la Kașgar și în continuare, până la Beijing. În această călătorie l-a întâlnit pe Dalai Lama. Sub masca unor scopuri științifice (antropologie), expediția a urmărit interese strategice, deoarece rușii planificaseră o eventuală invadare a Chinei de Vest, pentru contracararea unei invazii britanice, în încercarea de a controla Asia Centrală.

După această călătorie, în 1909, a luat comanda regimentului al 13-lea de cavalerie „Vladimir“. În următorul an, Mannerheim a fost avansat la gradul de general maior și trimis să comande Garda de Cavalerie a Majestații Sale, în Varșovia. În 1912, făcea parte din anturajul Imperial și în anul următor, lui Mannerheim i s-a acordat comanda brigăzii de cavalerie din Varșovia, unde l-au prins evenimentele începutului Primului Război Mondial.

În anul 1914, Germania a declarat război Rusiei, iar trupele lui Mannerheim au luptat în sudul Poloniei. În lunile iunie-august 1915, Divizia 12 cavalerie, pe care o comanda a apărat un sector pe Nistru și a respins atacurile inamicului¹.

Ofensiva armatelor rusești, în Galiția, a înregistrat succese însemnate. Rușii au capturat aproape 400.000 de prizonieri, o cantitate mare de muniție și au împins trupele austro-ungare până la trecătorile Carpaților, ajungând la localitatea Stanislav.

În iulie 1916, trupele rusești, din care făcea parte și divizia comandată de Mannerheim, cuceresc Bucovina de Nord, ajungând la granița României, ceea ce a contribuit la hotărârea conducătorilor statului român de a intra în război de partea Antantei². După intrarea României în război, divizia lui Mannerheim a fost transferată în toamna lui 1916 (la sfârșitul lui noiembrie) în România și la 20 decembrie a ajuns lângă Focșani, în subordinea generalului Averescu – comandantul Armatei a 2-a Române³.

Mannerheim primește o brigadă română, care împreună cu Divizia 12 s-a contopit într-un grup tactic, denumit „Vrancea“ care a trecut la apărare la 40 km de Focșani.

¹ Mareșalul Finlandei Carl Gustaf Emil Mannerheim, *Memorii*, Editura Militară, București, 2011, p.54.

² Ibidem, p. 56.

³ Ibidem, p. 57.

Pentru eroismul său, în luptele de apărare de pe frontul românesc, Mannerheim a fost decorat cu Ordinul „Mihai Viteazul” clasa a III-a⁴.

Mannerheim a comandat, pe frontul Român, împotriva trupelor austro-ungare, în lunile mai-iunie 1917, o mare unitate de luptă ruso-română din Carpați, la vest de Suceava.

Acest episod, de un real interes pentru cititorii români, este descris și în Memoriile sale⁵. Se pare că aici, în anul 1917 s-a conturat decizia sa de a servi armata țării sale în situații critice. După ce dovedește competență în timpul luptelor împotriva forțelor Austro-Ungare, va fi onorat cu una din cele mai înalte distincții ale Rusiei Imperiale, Crucea Sfântului Gheorghe, clasa IV. După Revoluția din Februarie 1917, în iunie 1917, Mannerheim a fost avansat la gradul de general locotenent și ia comanda corpului al 6-lea de cavalerie. Totuși, a căzut în dizgrația noului guvern comunist care îl privea ca pe unul din ofițerii ce nu a susținut revoluția. Fiind un anticomunist convins, în septembrie este eliberat din funcție. În decembrie 1917, își dă demisia din Armata Roșie și se întoarce în Finlanda⁶, unde garnizoanele rusești se molipsiseră de microbul răzvrătirii⁷.

După ce, în decembrie 1917 a proclamat independența Finlandei, în ianuarie 1918 Senatul noii Finlande independente, avându-l președinte pe Pehr Evind Svinhufvud, îl însărcinează pe Mannerheim cu comanda aproape inexistentei armate a Finlandei, care avea la acea vreme doar câțiva soldați ai Gărzii Albe. Misiunea lui era să apere guvernul în timpul Războiului de Independență. El a acceptat poziția în ciuda discomfortului pe care îl avea știind influența germană în guvern. Și-a stabilit sediul în Seinäjoki și a început acțiunea de dezarmare a garnizoanelor rusești rămase, ce dispuneau de 42.500 de militari. În timpul acestui război (Război al Libertății, cum îl numeau „albi”), Mannerheim a fost promovat ca General de Cavalerie, în martie 1918.

După victoria „albilor”, Mannerheim și-a dat demisia din funcția de comandant al armatei, dezamăgit fiind de influența crescândă a Germaniei în politica și armata finlandeză. Se temea de reacția Alianțelor față de atitudinea

⁴ Ibidem, p. 58.

⁵ Ibidem, p. 62.

⁶ Ibidem, p.67.

⁷ Ibidem, p.73.

progermană a Finlandei în ultimele luni ale Primului Război Mondial. Cautând o modalitate să se îndepărteze de guvernul finlandez, Mannerheim a plecat în Suedia, în iunie 1918, să-și viziteze rudele. Astfel Mannerheim a fost absent în perioada ce a urmat războiului civil, perioadă nefastă, cu foamete, boli și procese pentru judecarea „roșilor“ în închisori. În timpul războiului, el încercase să oprească „Teroarea albă“ și închiderea în masă a „roșilor“.

În Suedia, Mannerheim a purtat discuții cu diplomați ai Alianțelor în Stockholm, prezentându-și atitudinea de opoziție față de politica pro-germană a guvernului finlandez și suportul său pentru Alianți. În octombrie 1918, a fost trimis de guvernul finlandez pentru a încerca să obțină recunoașterea independenței Finlandei de către Marea Britanie și Statele Unite. În decembrie a fost chemat înapoi în Finlanda, de la Paris, deoarece a fost ales „Protector al Statului“ (sau Regent), deținând această funcție din 12 decembrie, 1918 până în 27 iulie, 1919. Unii monarhiști doreau, chiar, să îl proclame Rege al Finlandei.

După ce regele Finlandei, Frederic Carol de Hessa, renunță la tron, Mannerheim asigură recunoașterea Finlandei independente de către Marea Britanie și Statele Unite. De asemenea, a obținut ajutor de alimente pentru a evita foametea în țară. Cu toate că era un anti-bolșevic înflăcărat, el a refuzat o alianță cu forțele Țariste, comandate de generali „albi“, deoarece acei generali nu ar fi recunoscut independența Finlandei. După votarea noii constituții, Mannerheim participă la primele alegeri prezidențiale, susținut de Partidul Coaliției Naționale și de Partidul Popular Suedez. El a pierdut alegerile în favoarea lui Kaarlo Juho Ståhlberg și ca urmare s-a retras din viața publică.

În perioada interbelică, Mannerheim nu a deținut nici o poziție publică. Asta s-a datorat în mare măsură faptului că era privit ca o persoană controversată pentru opoziția afișată față de bolșevici, dorința sa pentru intervenția Finlandei de partea forțelor țariste în timpul războiului civil rus și antipatia socialiștilor finlandezi care îl vedeau ca „General Alb“. În acești ani activitățile lui au fost mai degrabă umanitare. El a sprijinit Crucea Roșie Finlandeză și a creat „Fundația Copiii lui Mannerheim“.

În 1929 a refuzat propunerea radicalilor de dreapta de a deveni dictator militar *de facto*, totuși a susținut Mișcarea Lapua, ce ducea politică semi-fascistă. După ce Pehr Evind Svinhufvud a fost ales președinte în 1931, el l-a desemnat pe

Mannerheim la conducerea Consiliului Apărării Finlandei. În același timp Mannerheim a primit promisiunea scrisă ca în eventualitatea unui război să devină conducător al Finlandei (succesorul lui Svinhufvud, Kyösti Kallio a reînnoit această promisiune, în 1937). În 1933, Mannerheim a primit titlul de feldmareșal (nu este totuna cu gradul de mareșal). În acest timp, Mannerheim a câștigat respectul cetățenilor finlandezi, inclusiv a multor socialiști care au început să îl privească ca pe o adevărată personalitate națională. Această stare de spirit a fost menținută de discursuri publice în care susținea reconcilierea părților ce au luptat în războiul civil și nevoia de concentrare asupra unității naționale și apărării.

Mannerheim a susținut industria militară a Finlandei și a încercat (zadarnic) să înființeze o uniune militară cu Suedia. Totuși, reînarmarea Finlandei nu s-a putut realiza după cum spera și astfel nu privea optimist ideea de război. A avut de asemenea multe dispute cu diverși miniștri și a semnat multe hârtii de demisie.

Când negocierile cu Uniunea Sovietică au eșuat în 1939, Mannerheim acceptă din nou înalta funcție de conducător al armatei Finlandei în caz de război. În mod oficial, devine conducător al armatei după atacul sovieticilor pe 30 noiembrie. Ajutorul său strategic a fost General locotenentul Aksel Airo. Generalul Rodolf Walden, prieten apropiat al lui Mannerheim, a fost numit reprezentant al armatei în guvern, din 3 decembrie 1939, până în 27 martie 1940, după care a devenit ministru al apărării în următorul guvern.

În timpul Războiului de Iarnă și Războiului de Continuare, Mannerheim a stat în sediul său de la Mikkeli, dar a făcut, de asemenea, multe vizite pe front. Între războaie a continuat să fie conducător al armatei, care conform legii ar fi trebuit cedată din nou președintelui (Kyösti Kallio și Risto Ryti). Războiul de Iarnă s-a încheiat cu Tratatul de pace de la Moscova, în 12 martie 1940. În acest război de 105 zile, finlandezii au avut la dispoziție 9 divizii de 15.000 soldați fiecare, iar sovieticii 45 a câte 18.000 de soldați. De asemenea, echipamentul militar finlandez era total inferior celui rusesc (324 de tunuri vechi, 112 tunuri antitanc și 96 de avioane). Armata roșie a angajat în luptă 3.000 de tancuri și 2.500 avioane. Pregătirea superioară a soldaților finlandezi și buna strategie a lui Mannerheim au învins superioritatea tehnică și numerică a inamicului. Pierderile acestui război se estimează la 48.000 de morți și 158.000 de răniți pentru URSS și 25.000 de morți și 44.000 răniți de partea finlandeză. Finlandezii au pierdut 61 de avioane, iar rușii 872.

În timpul Războiului de Continuare, Mannerheim a menținut relațiile cu Germania Nazistă cât de formale posibil și s-a opus cu succes propunerii lor pentru un tratat de alianță. De asemenea, Mannerheim s-a opus cu strictețe ca trupele lui să treacă granița și să participe la asediul Leningradului.

Ziua de 4 iunie 1942 a fost o ocazie deosebită pentru Mannerheim. Atunci, la aniversarea a 75 de ani de viață, guvernul i-a acordat titlul unic de Mareșal al Finlandei. A fost primul și singurul finlandez care a primit acest titlu. Adolf Hitler l-a vizitat cu această ocazie, cu prilejul căreia un tehnician finlandez înregistrează singurele convorbiri private care s-au păstrat de la Hitler.

În iunie 1944, Mannerheim și-a dat seama că acceptarea pactului pe care îl cerea Joachim von Ribbentrop, ministrul de externe al Germaniei, era necesară, întrucât ofensiva sovieticilor devenea tot mai amenințătoare. Chiar și în acest moment, Mannerheim reușeste să păstreze distanța față de acest tratat și astfel sarcina de semnare a tratatului a căzut pe președintele Risto Ryti, iar tratatul este cunoscut sub numele de Pactul Ryti-Ribbentrop. Acest pact preciza, printre altele, ca Finlanda să continue războiul cu URSS. În scurt timp Ryti demisionează și este urmat de Mannerheim în funcția de președinte al Finlandei.

Această manevră a fost făcută întrucât se ivise posibilitatea Finlandei de a ieși din război folosind diplomația și Mannerheim era în măsură să asigure acest lucru, dată fiind prestația sa. Germania era slăbită, iar ofensiva de vară a URSS fusese oprită. Inițial Mannerheim a refuzat postul, deoarece nu erau posibile alegeri generale, dar în final a acceptat în urma unui vot parlamentar.

Imediat după terminarea Războiului de Continuare, condițiile de pace impuse Finlandei au fost dure, totuși nu la fel de dure ca acelea impuse statelor ce urmau să sfârșească după Cortina de Fier. În ciuda concesiilor teritoriale masive, Finlanda își păstra independența, sistemul politic pluripartit și economia de piață. Cu toate acestea, Finlanda a fost nevoită să achite despăgubiri de război masive și să lupte în războiul din Laponia împotriva trupelor germane din nordul țării.

Mannerheim demisionează din funcția de președinte pe 4 martie 1946, din motive de sănătate. A fost urmat în funcție de Juho Kusti Paasikivi, un prim ministru filorus.

După demisia de la președinție, Mannerheim pleacă în Lohja, intenționând să-și petreacă restul vieții acolo. Din păcate, în iunie 1946 a trebuit să facă o

operație de urgență, iar în octombrie, același an, a fost diagnosticat cu ulcer duodenal. La începutul anului 1947, i s-a recomandat să meargă în sanatoriul Valmont din Montreux, Elveția pentru refacere și pentru a-și scrie memoriile. Valmont a fost principala reședință a lui Mannerheim pentru restul vieții. Totuși, se întorcea regulat în Finlanda și a vizitat Suedia, Franța și Italia.

Carl Gustaf Emil Mannerheim a murit pe 28 ianuarie, 1951 la spitalul din Lausanne, Elveția. A fost înmormântat pe 4 februarie în cimitirul Hietaniemi, din Helsinki, în cadrul unor funeralii de stat. A rămas în memoria finlandezilor până în ziua de astăzi ca unul dintre cei mai mari oameni de stat ai Finlandei. A fost ales la 5 decembrie 2004, drept cel mai mare finlandez în cadrul concursului televizat „Cei mai mari finlandezi“. Un film despre viața lui Mannerheim a fost turnat în anul 2009, de către regizorul Renny Harlin.

Carierea militară

- Locotenent colonel, 7 octombrie 1904
- Colonel, 29 noiembrie 1905
- General maior, 13 februarie 1911
- General locotenent, 25 aprilie 1917
- General al cavaleriei, 7 martie 1918
- Feldmareșal (distincție între generali, a nu se confunda cu *mareșal*), 19 mai 1933
- Mareșal al Finlandei (la aniversarea a 75 ani), 4 iunie 1942

Decorații și Onoruri

- Cavaler (1902), Ofițer (1910), Crucea Mare (1939), al Legiunii de Onoare (Franța)
- Ordinul Sf. Anna, gradul II (Imperiul Rus) (1906)
- Ordinul Sf. Stanislaus, clasa II (Imperiul Rus/Polonia) (1906)
- Ordinul Sf. Vladimir, gradul IV (Imperiul Rus) (1906)
- Cavaler clasa IV, Crucea Sfântului Gheorghe (Imperiul Rus) (1914)
- Crucea Libertății, clasa IV, Ordinul Crucii Libertății (Finlanda) (1918)
- Comandor Marea Cruce, Ordinul Sabiei (Suedia) (1918)
- Cavaler Ordinul Seraphim (Suedia) (1919)
- Cavaler Ordinul Elefantului (Danemarca) (1919)

- Crucea de Fier, clasa I și II (1918) cu 1939 bare (1942) și Crucea Cavalerului Crucii de Fier (1942) cu Frunze de Stejar (1944) (Germania)
- Cavaler Marea Cruce, Ordinul Imperiului Britanic (GBE) Regatul Unit (1938)
- Cavaler al Crucii Mannerheim, clasa I și II, Ordinul Crucii Libertății (Finlanda) (1941)
- Ordinul Mihai Viteazul, clasa I (România) (1941).

BIBLIOGRAFIE

Mareșalul Finlandei Carl Gustaf Emil Mannerheim, *Memorii*, Editura Militară, București, 2011.

Internet www.wikipedia.org/wiki/Carl_Gustaf_Emil_Mannerheim

